UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Primvm Codicis Praelectiones / Annotarunt, Alexander Imol. Celsus, Barbatias, Philippus Decius. Matthævs Antonianvs Recensvi

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Communi diuidundo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96035

Visual Library

timorum, non autē in naturalibus, quibus non debetur hereditas, nec
debitum bonorū ſubſidiū in bonis patris, nec paterne linee, nec mirum
ſi iuſtis liberis magis fauet: q2 in eis ius ciuile ꝛ naturale cōcurrit: vt. l.
j. §. lucratiuas. j. de ipone. lucra. de ſcrip. lib. x. Preterea iſti poſſunt ap
pellari extranei: q2 quantū ad teſtatorē non obtinēt iura cognitionis: vt
5 ff. vnde cog. l. ſi ſpurius. ꝛ l. hac parte. ¶ † Preterea liberi nō poſſunt
a inſtituere parentes[a], etiam iuſtos in minus ſolenni voluntate: vt. l. hac
conſultiſſima. §. ſi quis autem, ꝛ tamē certum eſt qđ plus fauoris debe-
tur parētibus legitimis, q̄ filijs baſtardis: vt. j. de natu. lib. auf. lz. ꝛ. ff.
de inoff. teſta. l. nam ꝛ ſi parentibus. in prin. Ex quibus probabiliter cō
cludi videtur diſpoſitionez minus ſolennem paternam inter naturales
tantum non ſufficere de iure ciuili: q2 ſuper hoc ſunt diuerſe opiniones
diuerſorum. ꝛ aliter non determino. ſʒ tu collige ex predictis illud quod
6 plus placet. ¶ † Sed hic quero. pater habebat plures filios legitimos
ꝛ naturales: Pe. a Joannem, ꝛ Martinum. veniens ad mortē dixit ita,
Petro filio meo prelego. x. Item cum vellet proſequi teſtamentū expi-
rauit, vel obmutuit, modo queritur nunquid iſte Petrus ab inteſtato
cum fratribus ſuccedens debeat habere iſtud prelegatum. ꝛ eandez, q.
formo in teſtamento in ſcriptis ſi apparet ſcriptura, ſed imperfecta. ꝛ vi
detur ꝙ valeat: q2 vtile per inutile nō vitiat: vt. j. de teſta. l. Jubemus.
vbi eſt expreſſum in teſtamento: etiam in inſtitutione heredis. contra-
rium eſt verum, nam duplex eſt perfectio, vna eſt quo ad ordinationem
teſtamenti incompleti: alia eſt: q2 teſtamentum nō eſt ſolenne. prima im
perfectio totū habet vitiare: vt. ff. de lega. iij. l. fideicōmiſſa. §. j. ꝛ ibi no.
ff. de teſt. l. ſi qui. ꝛ l. ex ea ſcriptura. de teſt. militis. l. Lucius. ad hoc. j. de
fide inſtru. l. contractus. iſtud enim teſtamentum nō eſt factum: ſʒ erat
in fieri. non ob. hec lex: q2 intelligit de imperfectione reſpectu ſolēnita-
tis circa teſtamentum requiſite. nō de imperfectiōe conſenſus. ꝛ hoc eſt
7 multū no. ſʒ Guil. de cug. hic: ¶ † Sed vlterius quero. dicit hic ꝙ ſuffi-
ciunt indicia. quero, ad probanda indicia quo teſtes requirant. Reſpō-
b det glo. qđ ibi requirūtur duo teſtes[b]: q2 indicia nō poſſunt probari per
pauciores teſtes q̄ per duos, ita determinat gl. hic no. Sed aduerte: q2
hic loquimur de iudicio. i. de directa probatione voluntatis teſtatoris,
vel de preſumptiua, arg. ff. de leg. ij. l. cū proponebatur, ita quod duo te
ſtes ſufficiant ad directam probationem ꝛ ad indirectam. ꝛ vide qđ no.
j. de impub. ꝛ alijs ſubſti. l. precibus. in glo. parua. que incipit, imo ex ta
c cita. ſed alibi aſſumuntur indicia[c] pro quibuſdam adminiculis. ꝛ circun
ſtantijs veriſimilib9, ꝛ ꝓbabilibus: vt. j. de queſtio. l. milites. §. oportet.
adminicula. autē quandoqꝫ dicūtur vehemētia indicia: vt extra de ſuc
8 ceſ. ab inteſta. c. cum dilectis. ¶ † Ultimo quero. pater habēs duos fi-
lios. dixit ita: Margarite filie mee relinquo fundū vltra dotez ſuā. Pe
trum autem filium meum vniuerſalem heredem inſtituo. mortuo teſta
tore iſta filia dicit teſtamentum nullum: q2 non fuit relictuz iure inſtitu
tionis, ſed Petrus vult probare quod intentio patris fuit eam inſti-
tuere in dote, ꝛ in illo fundo, ꝛ non eſt dubium quod poteſt hoc probare
per duos teſtes, etiam nō rogatos, ꝛ etiam mulieres: vt no. in. d. aut. qđ
ſine. ꝛ. j. de codicil. l. fi. §. in omni. ſed ponamus qđ hoc non pōt probare
nūquid preſumitur in dubio quod pater voluerit relinquere filie iure in
9 ſtitutionis. ¶ † Super hoc dicunt docto. tholoſani qđ quando verbuz
relinquo, aſcribitur in perſona eius qui de neceſſitate debet inſtitui, qđ
tunc inſtitutionem operetur, arg. eius. ꝙ no. in. l. ſi quis priore. ff. ad tre
bel. ꝛ in aut. de here. ꝛ fal. §. j. ꝛ in aut. de eccl. tit. §. ſi quis autem pro re-
demptione. ꝛ in aut. vt cum de appell. cog. §. ceteruz. nam cum hoc ver-
bum relinquo, ſit aptum inſtitutioni. debet interpretari vt teſtamentuz
valeat, arg. l. In ambiguo. de reb. dub. ꝛ qđ no. Ja. de are. ff. de hered.
10 inſti. l. illa inſtitutio. ¶ † Quid enim ſi teſtator eſt ita rudis[d], ꝙ neſciat
d proferre verbū inſtituo, vel notarius eſt ita rudis, quod neſciat hoc ver-
bum opponere: cuius ſignificationem nō nouit: vt. s. eo. l. quoties. ꝛ ibi
no. iniquum enim eſt qđ teſtamentum non valeat, cuz intentio genera-
lis teſtatoris hec eſt: vt videat velle teſtari, ita qđ valeat: vt. ff. de mili.
teſta. l. ſi miles qui deſtinauerat. Sol. dico. ꝙ de iure ciuili. nō valet: vt.
ff. de here. inſti. l. his verbis. in prin. quia verbū relinquo quādo adijcitur
particularitati ſpeciei, vel quantitati: ꝛ eſt verbū obliquū. ꝛ ideo dicta fi
lia nō inuenitur inſtituta, ſed preterita ſed de equitate canonica dico ꝙ
valet teſtamentum: quia interpretatur relictum iure inſtitutionis ꝛ ex-
tra de teſt. c. Raynutius. vbi eſt tex. quod dictum teſtamētū valeat, nō
diuinādo in prin. illius. c. ꝛ hoc ibi tenet Abb. licet Jo. And. ſuper ver
bo, relinquens. ſubaudiat, ꝛ heredem inſtituens. ſed dico ꝙ non eſt ne-
ceſſe ſupplere: nec pertinet ad Joā. And. ſupplere in facto: q2 ibi recita
tur ordinatio teſtamenti, vnde de equitate canonica dico dictum teſta-
e mentum[e] valere. ꝛ ſecundum hoc ille caſus alibi non reperitur. ¶ † Ul
11 timo quero pater habēs filium ꝛ filiam, dixit ita: filie lego quartam par
tem hereditatis. filiū autez inſtituo in reliquis bonis. mortuus eſt teſta
tor pater: filia dicit teſtamentum nullum eo quod non eſt inſtituta, ſed
legataria, queritur quid iuris: ꝛ videtur quod iſta filia dicat teſtamen-
tum: quia verbum lego, non eſt aptum inſtitutioni: imo eſt verbuz obli
quum: vt patet. j. de lega. ꝛ. ff. de. leg. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ. per totū. In contrariuz
videtur quia verbum lego, aptatur inſtitutioni heredis: vt. ff. de verbo
borum ſignifica. l. verbis. legis, Solu. dico ꝙ dictū teſtamentum valet:
quia verbum lego, appoſitum reſpectu quote vel tote principaliter cō-

a ¶ Parentes, dixi poſt Bal. in. l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. hic
allega. ꝛ Bald. in. l. hac conſultiſſima. §. ſi quis autem. ꝛ Salice. hic et
Specu. in titu. de inſtrumē. edi. §. compendioſe: ver quid ſi filius. in. vl
tima colum. ꝛ Bal. in. d. l. ſi qua illuſtris. j. ad orfi. ꝛ facit. l. ſcripto. infi.
ff. vnde li.

ſequende. operat heredis inſtitutionem. ¶ Se-
cundo eſt caſus expreſſus et ſingularis extra de
teſtamen. c. Raynaldus. ꝛ quod ibi no. ſuper ver
bo legauit. Ex quo infero quod ſi teſtator dixit
ita: ſi filius meus in pupillari etate deceſſerit, he
reditatem meam titio lego: quod iſte Titius ſit
pupillariter ſubſtitutus. ꝛ adde quod not. Bar.
in. l. Centurio. ff. de vulga. ſubſtitu. ꝛ quod dixi
12 s. de ſacroſan. eccle. l. fin. ¶ † Extra Barto. hic
no. quod id quod hic dicitur, quod vnus teſtis
facit iudicium, ꝛ ſemiplenam probationem: vt. l.
admonendi. ff. de iureiurād. ꝛ. l. in bone fidei. j. de
rebus credito. ꝛ nota in. l. ſi quis. j. ad legem iu-
liam maieſta. eſt verum, quando vnus teſtis de
ponit recte de ipſo maleficio, ſed ſi deponeret
de indicio ad aliquod maleficium: tunc debet ꝓ-
probari illud indicium per duos teſtes: vt hac
gloſſ. ꝛ ſic ſi vnus teſtis deponat de vno indicio:
nihil probat. ſed debet probari per duos teſtes
f vt dictum[f] eſt Barto. concor. Innocen. extra de
verborum ſignificatione. c. ſicut. vbi ipſe ſic ait.
nos dicimus quod leuia ſigna ſufficiunt ad pre-
ſumendū aliquem hereticum, ſed illa ſigna opor
tet plene probari ſm Inno. quod eſt no. dignuz:
ꝛ menti tenendum.

¶ Communi diuidundo. Rubrica.

1 ☞ Conſors vel ſocius, poteſt vendere partem
ſuam altero non requiſito.
2 Res ſi non poteſt commode diuidi, adiudicatur
alteri parti. 3.
4 Alienatio eſt prohibita in iudicio communi di-
uidundo poſt litem conteſtatam. ꝛ. nu. 5. 6.
7 Papa ſi mandauit canonicis ſancti Laurentij vt
me recipiant in canonicum, ſi interim dum hoc
peto iſta prebenda alteri conferatur, an valeat
collatio.
8 Uitium litigioſi, an inficiat conſenſum litigan-
tium, vt non poſſint compromittere, vel amica-
biliter diuidere.

¶ Lex prima.

Frater tuus. Di-
uiſio debet[g] peti cōtra domini ſuc
ceſſorem. non cōtra alienantez.
ꝛ poſt lit. conteſta. in iudicio di
uiſorio neuter conſortum poteſt
partem ſuam alienare. h. d. ꝛ eſt hec lex nota. Et
diuiditur in tres partes. nā in prima parte per-
mittit alienationem. In ſecunda ordinat libelli
fundationem. In tertia parte prohibet aliena-
tionem poſt lit. conteſta. ſecunda ibi, ſed aduer-
ſus. tertia ibi, hoc videlicet. Uel ſic Primo per
mittit. ſecundo actorem ꝛ iudicez inſtruit. tertio
prohibet partes patet. In tex. viceris. ille in lici
tatione vincit, qui plus offert, Quot modis au-
tem dicatur quis plus vel minus offerre, die ꝙ
tot modis dicitur plus vel minus: vt. ff. de in di
1 em adiect. lege, vbi autem. §. finali. ¶ † Nota pri
h mo[h] ꝙ vnus conſortum altero irrequiſito po-
peſt vendere partem ſuam, concordat. j. de con-

b ☞ Duo teſtes. ad
de Bar. in. l. mari
tus. ff. de queſtio.
Jo. imo. in. l. cū ꝓ
ponebatur. ff. de le
ga. ij. Alex. de imo
la. in. l. fi. ff. de que
ſtiōi. vbi dicit poſt
Jo. de imo. vbi. s.
quod quādo ex cō
iectura vel indicijs
ſurgit plena ꝓba-
tio, ꝙ ad illud in-
dicium tot teſtes
requirunt quot ad
negotium ꝑ inci-
pale: ſed qñ ꝓbās
factum, facit indi
ciū, duo ſufficiunt
qui probēt indire-
cte: vt not. gl. in al
leg. l. cuz propone
batur. ꝛ Imo in. c.
ſicut. extra de ſimo.
et Ant. de cana. in
tracta. tormē. q. xj.
prin. quod intelli-
ge, ſi duo teſtes di
recte nō ꝓbent ſu
per crimine, ſed ſu
per iudicio crimi-
nis, ſm iſtum cōſi.
ſuo incipit. in xpi
noie amē. an man
datarius. Et an ſi
teſtis vnus probet
vnū indicium ꝛ al
ter aliud, an cōiun
gant: vide Alexā.
cōſi. clxxix. vol. ij.
ꝛ cōſi. xj. vol. iiij. ꝛ
in prealle. l. fi. ſ. ff.
de q̄ſtioni. Celſus.
c ¶ Indicia. Quid
ſit adminiculū, cō
iectura, i diciū ar.
veriſimile ꝛc. vide
Bal. i. l. ea quidē
in. j. col. j. de accu.
d ☞ Eſt ita rudis.
Adde iſtuz in. l. ſi
cū ante. j. de do. an
te nu. vbi dicit te
ſtamētū valere in
quo filius inſtitui
tur iure reſtitutio
nis: q2 ꝓpter rudi
tatē notarij, aut te
ſtatoris interpre-
tatur. i. iure iſtitu
ticiis. ita no. l. gl.
in. l. fi. j. de fideiuſ.
Alexā. i. l. j. §. j. ff.
quod cuiuſqꝫ vni-
uer. not. ꝛ Jaſon
may. in authen. nouiſſima. coluz. xvj. verſic. quid autem ſi groſſus. s. de
inofficio. teſta. Celſus.
e ¶ Teſtamentum. Uide Bald. in authen. ex cauſa. in vltima colum. j.
de lib. prete.
f ☞ Per duos teſtes. Adde quod not. in apoſto. ad iſtum. s. eodem ad
l. Aliuz. quem. mune. vij. in verſicu. duo teſtes. vbi plene diſcuſſi hūc ar
ticulum. Celſus.
g ¶ Diuiſio debet. ita tenet Bal. in authenti. litigioſa. in delictis. An-
dreas Barbat.
h ¶ No. primo. Adde Bal. in rub. j. res inter alios ac. in. j. colū. ꝛ in. l. du

dum.ꝛ ibi Sali.j.
de contrahē.emp.
Sʒ qd iſto caſu ſi
extraneus offerret
maius pretium ꝗ̄
res valuerit, vide
Bal.in.l.ij.in vlti.
q.j.de reſcin.ven.

a ¶ Commode. quã
dicatur res cõmo-
de diuidi, vid Bal.
in.l. Sancimus.j.
de dona.

b ¶ Ratio. Adde
Bar.per illum tex.
in.l.fina.j.de liti-
gioſis.

c ¶ Dictũ Innocē.
Adde Bal.i aut.
litigioſa.ad fi.j.de
litigio.

d ¶ Arbitri. Vide
Bar.ꝛ doc.in.l.fi-
liuſſa.§.diui.iu v.
col.ff.de leg.j.

e ¶ Adde quod vi
tium litigioſi poſ-
ſidentis alienatio
nē impedit:non tñ
prohibet per poſſi
dentē acquiſitionē
rei litigioſe fieri.vt
per eundē in.l.ij.§.
vt lit.pend.in vlti.
col.ꝛ Alexã.in.l.j.
de litigioſis.ꝛ An
ge.in.l.Sancimus.
eod.titu.de litigi.
Quid autē de alie
natione facta p cõ
fiſcationē, vide per
Joã.de Imo.in.l.
ſi conſtante.ff.ſol.
matri.P.D.

trahen.emp.l.dudum. Fallit ſi hoc eſſet prohibi
tum a cõſuetudine vel ſtatuto:vt extra de reſtit.
in integ.c.conſtitutus. Item fallit ratione pacti
in contrarium appoſiti.vt.ff.de verbo.obli.l.qui
Rome.§.coheredes.ꝛ arg.ff.de pig.act.l.iiij.§.
vbi vero. ¶ Secundo no.ꝙ iudiciũ diuiſorium
ſequitur rem ipſam.ꝛ ratio eſt:q2 eſt mixtũ in rē
ꝛ in perſonam:vnde debet proponi contra em-
ptorem,non contra venditorem. Intelligo hoc
poſt traditionem:ſed ante traditionem eſſet con
tra venditorem proponendum:vt.ff.de act.emp.
2 l.Jul.§.Idem Celſus. ¶ † Tertio no. quod aut
a res non poteſt commode[a] diuidi:quia ſi diuide-
retur fieret iniuria alteri parti:tunc tota res ad-
iudicatur vni:ꝛ ille preſtat partem pretij conſor-
ti.ei autem fit adiudicatio qui plus offert. facit
j.eod.l.ad officium.ver.ad licitationem.ꝛ dic vt
ibi. Si autem res recipit commodam ꝛ equalē
diuiſionem,nõ debet venire ad licitationem,ſed
diuidi per terminos ꝛ ſigna:ꝛ tunc non erit vna
res,ſed plures erunt agri:ex quo ſunt appoſiti
termini diſtincti:vt.ff.cõmunia predio.l.ſi quis
duas.§.ſi quis partem.ver.plane.ꝛ verſ.quod et
3 in edibus. ¶ † Quarto no.quod non debet eſti-
mari ſola pars rei quantum valet pro indiuiſo:
ſed debet eſtimari tota res.ꝛ media pars eſtima
tionis preſtari:ꝛ eſt ratio:quia tunc plus eſtima-
tur:vt.ff.famil.erciſcun.l.Meuius.§.fina. et.ff.
de leg.ij.l.Meuius.§.in fundo.idem no.j.l.pro-
4 xi. ¶ † Quinto not.ꝙ poſt lit.conteſta. in com-
muni diuidundo eſt prohibita alienatio. Modo
contra iſtam vltimam partem opponi.ꝛ videtur
quod nedum poſt lit.conteſta.ſed etiam ante li-
tis ingreſſum vbi ſperatur lis moueri,ſit aliena-
tio interdicta:vt.ff.de alie.iudi.l.ſi. Solu. conce
do,ſi alienatio fieret cauſa mutandi iudicij in du
riorem aduerſarium:quia hoc eſt prohibitum ſe
cundum gloſſam. Tu dic quod aut loquimur de
prohibitiõe reſpectu impediende dominij tranſ-
lationis:ꝛ hoc non eſt prohibitum,niſi poſt litē
conteſtatã:vt hic,aut reſpectu contrahende ad
intereſſe obligationis:ꝛ tunc eſt interdictum a-
lienari in duriorem aduerſarium cauſa mutandi
iudicij.ꝛ ita loquitur lex contraria.remedium e-
nim illius tituli de alienatione iudicij concernit
ſolum intereſſe:non autem impedit dominium
5 transferri. ¶ † Secundo opponit quod ſtatim
facta citatione,vel controuerſia mota impedia-
tur alienatio.vt.ff.de petitio.here.l.diuus. So.
ibi loquitur in vniuerſali iudicio,in quo fit res li
tigioſa ſtatim,quod lis eſt mota,ne preiudicium
fiat ipſi vniuerſali iudicio:quod eſt maxime au-
thoritatis:vt.§.de pet.here.l.fin.in princ.ſed in
ſingulari iudicio requiritur lit.conteſta.vt hic.ꝛ
ſic non obſt.ꝛ iſta eſt opinio Odofr. Accur. Pe
tri ꝛ omnium. Sed contra hoc inſtat:quia etiã
in ſingulari iudicio fiat res litigioſa per ſimpli-
cem citationem.j.de litigioſis.l.ij. Solu.ibi lo-
quitur in iudicio reali,in quo vertitur principa-
liter queſtio dominij, ſed hic loquimur in iudi-
cio communi diuidundo:in quo non eſt conten-
tio ſuper dominio principaliter,nec aliquid ven
dicatur ratione dominij, ſed petitur diuiſio. ille
enim qui agit, non mouet controuerſiam ſocio
de parte ſua.nec ſibi mouetur,ſed eſt queſtio ſo-
lummodo ſuper ipſa diuiſiõe ꝛ modo eius. nam
ſi eſſet queſtio ſuper dominio,donec eſſet diffini
ta queſtio dominij, non poſſet agi diuiſorio: vt
ff.de except.l.fundi.ꝛ no.j.l.proxima.ꝛ.ff.famil.
erciſcun.l.j.ſecundum Guiliel. Sed contra hoc
opponi.nam in iſto iudicio diuiſorio venitur ad
licitationem ſic igitur videtur in eo contineri
pars ſocij:ꝛ de ea mouetur controuerſia:ergo ra
tio predicta eſt falſa. Reſpondeo,quia iſtud po-
tius ſit officio iudicis,quam vigore petitionis:
vt inſtitutio.de officio iudic.§. quod ſi commo-
6 de.ſecundum Guiliel.de cug. ¶ † Ulterius op-
poni,aut iſta actio diuiſoria eſt realis:ꝛ tunc de
bet fieri res litigioſa per ſolam citationē: aut eſt
perſonalis:ꝛ tunc nunquam debet fieri res liti-
gioſa:vt.j.de litig.l.ij.ꝛ ibi not.ergo quantuncunque extremitatem con
ſideres,ſiue realitatis,ſiue perſonalitatis,hec lex non procedit. Reſpon
deo ſecundum gloſſam,quod hec alienatio non eſt prohibita propter vi
tium litigioſi,ſed alia de cauſa,videlicet ne per alienationem efficiatur
conditio alterius deterior:quia ſi alienatio eſſet permiſſa: oporteret iu-
dicium transferri:imo nouum libellum dictari contra emptorem,ꝛ rur-
b ſus emptor venderat alteri,ꝛ ſic nunquam eſſet finis iudicij,quod eſt ab
ſurdum.ꝛ hoc idem ſentit glo.ꝛ refert Cy.in addit. Sed iſta ratio[b] non
procedit:quia non eſt verum ꝙ poſt lit.conteſtat.eſſet opus nouo libel-
lo contra poſſeſſorem.iuxta no.per Cyn.in.l.j.ad fin.§.de alie.iudi.argu
men.ff.de adminiſtra.tuto.l.chirographis.§.fin.j.vt in poſſeſ.leg.l.cer
ta eſt forma.ꝛ argumen.ff.de alie.iudi.l.cum miles.ꝛ.j.de litigio.auth.
nũc ſi heres.dic ergo quod aliud eſt in actione mere reali,aliud in actio
ne mere perſonali,aliud in actione mixta.nam in actione mere reali,effi
citur res litigioſa per citationem deductam ad citati notitiam,ita quod
ei appareat cauſa ſuper qua citatur:vt in.c.j.vt lit.penden. in cle.ſed in
mere perſonali actione nunquam fit res litigioſa,actio tamē bene fit li-
tigioſa:vt non poſſit poſt lit.conteſta.alteri cedi.ſm Jaco.Butr.in.d.l.
ij.ſed in actionibus mixtis ſubdiſtingue.aut ſunt vniuerſales:ꝛ idem qđ
in merſis realibus.vt.ff.de petitio.heredi.l.diuus.aut eſt actio ſpecialis
ꝛ tũc eligitur quedam media via,vt efficiatur litigioſa per litis conte-
7 ſta.caſus eſt not.hic. ¶ † Ex predictis apparet verum eſſe dictum In-
c nocen.[c] extra de conſtitu.c.cum.M.ferrarien.in gloſ.penultima.verſi
cu.ꝛ generaliter dicimus ꝙ ſi dominus papa mandauit canonicis ſan
cti Laurentij ꝙ reciperent me in canonicum ꝛ in fratrem,ꝛ quod confe
rent mihi prebendam vacantem,ꝙ dum hoc peto,ſi iſta prebenda alte-
ri confertur,qđ valet collatio:quia actionem perſonalem intento,id eſt
officiũ iudicis ex reſcripto principis. Unde ſi ego ſuccumbo, ille cui eſt
facta conceſſio,licite ꝛ incommutabiliter tenet.ſed ſi ego non ago vt pre
benda mihi conferatur,ſed dico ꝙ Papa mihi contulit eam,ꝛ ſic ago
de iure reali iam queſito,ꝛ peto hoc declarari,et mihi poſſeſſionem tra-
di:tunc canonici non poſſunt lite pendente eam conferre alteri,ꝛ ſi con-
ferunt:ipſo iure nulla eſt collatio,vnde poſito ꝙ ego agens poſtea ſuc-
cumbam:tamen collatio nulla,non conualeſcit.ꝛ ita vult dicere Inno
cent.quod eſt not.ſiue enim agens reali habeat ius,ſiue non:tamen vi-
tium litigioſi inducitur:quia hoc facit iudiciorum vigor:nõ veritas iu-
ris intentati. Querit hic gloſ.nunquid poſt litem conteſtatam in com-
muni diuidundo poterit res obligari.glo.ſentit hic ꝙ non,licet non ve-
niat ad traditionem:tamen eſt obligatio interdicta:quia interim nõ po
teſt res affici in preiudicium iudicij moti.quod verum credo:ꝛ idem te
8 net Cyn. ¶ † Ultimo quero,nunquid vitium litigioſi afficiat conſen-
ſum ipſorum litigantium.vt non poſſint compromittere,vel amicabili-
ter diuidere. Reſpondeo non:vt hic in verbo conſentientibus,a contra
rio ſenſu.ꝛ eſt expreſſum in.l.vlti.ff.fami.erciſ. Sed nunquid lis mota co-
ram arbitro inducit vitium litigioſi,videtur quod non:quia qđ non po-
teſt inducere ſententia,nõ poteſt inducere pendentia proceſſus:vt.ff.de
d condi.indeb.l. Julianus.ij.reſponſo.ſʒ ſententia arbitri[d] non poteſt alie
e nationem[e] impedire:vt extra de teſta.c. Raynaldus. ergo nec lis pēdēs
coram arbitro.a contra.contra,§.de arbi.l.pe.in fi. Sed pone quod domi
nus petit a ſubditis quod ſibi obediant,lite pendēte,iſte alienat iuriſdi-
tionem in alterum,queritur nunquid poſſit Inno.quod ſic:quia nõ agi
tur ad rem,ſʒ ad factum.ita no. Inn.in.c.ex parte.extra de arbi.in.ij.gl.
magna in verſi. Item non ſit res litigioſa,ſi petatur a ſubditis quod ſibi
obediant ꝛc.quod eſt not.

1 ☞ Exceptio inordinati proceſſus,an poſſit opponi poſt litem conteſt,
ꝛ nu.2.3.
5 Cauſa libelli ſemper eſt probanda.

¶ Lex ſecunda.

SI probatum. ¶ Frater nõ poteſt obligare por
tionem fratris,ꝛ creditor qui re-
peritur in poſſeſſione rei communis,poteſt prouocari ad diui-
ſionem.ꝛ proceditur per licitationem, vel diuiſionem,prout
dictauerit equitas iudicantis. hoc dicit. diuiditur in duas partes. In
prima loquitur de rei vendic. In ſecunda de iudicio communi diuidun-
do.ſecunda ibi,idem preſes. In text.eam. ſcilicet partem tuam indiui-
1 ſam ¶ † No.in hac.l.duo iudicia.primum eſt rei vendicationis pro par
te indiuiſa proponende:q2 negabatur conſors.ſecundũ iudiciũ eſt pacto
primo,in quo agitur ad diuidendum. Sed hic quero.cur iſte ordo: Re-
ſpondeo:quia cum iudicium diuiſorium ſit duplex,impoſſibile eſt qđ il-
le qui negat ſe habere conſortem,ipſum intentet:quia qui dicit ſe ſolum
eſſe dominũ, nullam diuiſionem petere poteſt:oportet ergo ad fundan-
dum iudicium diuiſorium,ꝙ proprietas vel poſſeſſio ſit communis.vt
ff.fami.herciſ.l.j.ꝛ dixi.§.l.proxi. ¶ Sed iuxta hoc quero, quare iura di
cunt qđ iſtud eſt duplex iudicium. Reſpondeo quia hincinde fit adiu-
dicatio ꝛ condemnatio,quod eſſet impoſſibile,niſi fieret hincinde peti-
tio,vnde petitio expreſſa vnius partis includit tacitam petitionem ad-
uerſarij:vt.ff.de iuriſdi.omnium iudi.l.ſi idem cum eo.§.ſi.ꝛ inſti.de offi.
iudi.in fi.quod late declarat Ho.in.c.ex conqueſtione.extra de reſti.ſpo
2 vbi omnino videas. ¶ † Sed vlterius queritur,cum debui prius inten-
tare

tare rei ven. agi cõi diuidundo. ⁊ q2 non fuit oppoſita exceptio prepoſte
rationis, facta eſt lit. conteſt. ⁊ liquidatio cõmunionis. modo dũ ſumus
in calculo ſentẽtie ferende, opponitur exceptio inordinati pceſſus: que
ritur quid iuris? Reſpondet gl. qđ iſta exceptio prepoſterationis cum
ſit exceptio ordinis, nõ põt poſt lit. conteſt. opponi, vnde valet iudiciuꝫ.
⁊ debet procedi ad diffinitiuã ſm acta ⁊ probata. ita dicit gio. ⁊ hoc no.
⁊ idem no. ff. de euic. l. ſi mancipiũ. §. ſi cõi idẽ tenet Guil. hic: nã vt ait,
multoties procedit petitio: q2 non opponiꝛ exceptio ſuper prepoſtera
tione: vt. ff. ad. l. iuliam. de adul. l. ſi maritus. §. preſcriptiões. ⁊. ff. de fide
3 iuſſ. inter eos. §. i. cum ibi no. per Guil. ¶ † Ex hoc infert Bar. ꝙ ſi aga
a tur hypotecaria[a] cõtra poſſeſſorẽ bonoꝝ vel fideiuſſorẽ: nõ facta diſcuſſio
ne pò procedit petitio niſi exceptio, prepoſterationis ſtante liteꝫ cote.
oppoſita. Bar. intellige qđ agens vincat, ſi poſt lit. cõte. faciat diſcuſſio
nem: vel probat de inopia principalis. ar. ff. de pig. act. l. ſi rem. §. ſi. ⁊ ita
b indicit illum. §. albertus [b] galeo. in mar. in tit. de pig. ſed non pbaretur
inopia, nec fieret diſcuſſio, lꝫ probareꝛ obligatio, agens ſuccũberet: quia
nõ eſt aperta ſibi via agẽdi de iure: niſi his pbatis: vt in aut. de fideiuſ.
§. i. ⁊. §. ſed neqꝫ. vnde lꝫ non deſit ius: deeſt exercitiuꝫ. Sed in. l. noſtra.
cõione pbata apparebat nõ deficere ius, nec eius exercitiũ. ⁊ ideo aper
ta erat via agẽdi, ⁊ victoriã cõſequendi. ⁊ caue ne erres: ⁊ qđ dixi in hy
pothecaria, multo fortius, ⁊ multo magis dico, ſi pponitur actio de do
te cõſtante matrimonio propter inopiaꝫ viri: vel pponitur hypotheca
ria: vt niſi probetur inopia: vel equipollens, nõ poſſet ſequi ſententia cõ
dẽnatoria: q2 in hoc fundaꝛ agendi cauſa. ⁊ origo: vt. j. de colla. aut. qđ
4 locũ. ¶ † Facit ad hoc theorica Inno. extra de priuile. c. ex parte abba
tiſſe. vbi ipſe dicit ꝙ cauſa libelli ſemper eſt probãda, qñ eſt talis cauſa
ſine qua libellus nõ eſſet receptus, qđ verbũ eſt no. dignũ. Scđo no. hic
qđ iudiciũ qđ dicaꝛ cuꝫ creditore, piudicat ipſi dño obligãti. facit. ff. đ
5 re iudi. l. ſepe. ¶ † Credo tñ qđ ſit vtile deducere hoc iudiciũ in eius ſciẽ
tiam. non dico ꝙ requiraꝛ citatio eius, per eandẽ. l. ſepe. §. ſed ſciẽtibus.
⁊ ita intelligit illũ tex. Inn. qđ ſufficit ſola ſciẽtia ſine citatione: vt extra
de re iu. c. quãuis. in. gl. que incipit, fallit hec regula. illis autẽ quos res
tangit aliter ꝙ q2 ſi ſint auctores litigantiũ, non preiudicat iudiciũ cũ
alio principaliter motũ, niſi citẽtur nominatim qñ ſunt certi, vel per edi
ctum gñrale qñ ſunt incerti, vel eſt factũ gñale: vt in. c. vlt. de ma. ⁊ obe.
⁊ no. per Inn. in. d. c. quãuis. in glo. ſecus facit. j. ſi pter publicas pẽn.
l. ſi de certa. ⁊. l. cũ miles. §. i. quibus ex cau. ma. ⁊. ff. de pig. l. ſi ſuperat⁹.
6 ¶ † Opp. ad iſtam. l. ⁊ videꝛ quod quando agitur cõi diuidundo cum
creditore, non conſidereꝛ valor rei. ſed quãtitas debiti: vt. ff. eo. l. cõmu.
diui. §. inter eos. So. ibi agitur inter concreditores: vnde in licitatione
habeꝛ reſpectus ad debiti quãtitatẽ. hic vero agitur inter dñm ⁊ credi
torem. vbi habetur par reſpectus hincinde, videlicet ad ipſam rẽ: ſicut
quando agitur inter comproprietarios, ⁊ ſic non obſtat, ſm Guil. Cyn.
⁊ alios doctores.

1 ¶ In iudicio communi diuidundo veniunt ea que ſunt communia.
2 Arbiter datus inter fratres, non habet iuriſditionem contra pretenden
tes titulum ſingularem. ſed noua delegatione opus eſt.
3 Neceſſitas facit probabile quod al's eſſet improbabile.
5 Libellus qualiter formatur in actione communi diuidundo.
6 Licitator extraneus comparens ſuo arbitrio nõ ſubmiſſus ab altero li
tigantium, an debeat admitti ad licitandum. ⁊ ad plus offerendum.
nume. 4.
7 Ius habens ad redimenduꝫ vẽditam intra annum, an poſſit hoc ius ce
dere alteri.
8 Ratio permiſſiua quãdo coheret perſone quis poteſt ſe vendicare pro
pria manu, licet non per alium.

¶ Lex tertia.

Ad officium. † Iſta eſt not. lex. ⁊. h. d. In hoc iudicio veniũt que ſunt cõia. Itẽ
per iudicem eſt facienda diuiſio per aſſignationẽ partiũ, vel
poſſeſſionum diuerſarum. ⁊ ſi vna alteri prepõderat, venitur
ad licitationẽ. ⁊ ſi alter conſortum ex inopia non eſt par in licitando: ad
mittiꝛ extraneus. licitator. h. d. ¶ Diuiditur in tres partes: nam in pri
ma parte ponit qđ pertinet ad iudicem delegatum ſuper cõi diuidũdo
reſpectu ipſius diuiſionis. Scđo ponit modũ ⁊ formã adiudicationis.
Tertio ponit que perſone admittuntur ad licitationẽ. i. ad pluris obla
tionem. ſcđa ibi. cũ autem. tertia ibi, ad licitationem. ¶ In tex. ibi. ad
erſus ſingulos, not. ꝙ quot ſunt [c] dñi cum quibus eſt cõio, tot debent
c ueſſe libelli: ⁊ tot iudicia ſeparata, non ergo poſſunt in eodẽ libello iungi
uos cauſa ſeparat. qđ tene menti: q2 caſus eſt hic. ¶ † Item no. ꝙ ar.
biter datus. i. delegatus inter fratres: non habet iuriſditionẽ cõtra pre
tendentes titulũ ſingularem, ſed noua delegatione opus eſt: q2 quos nõ
connectit cauſa ſeu libellus cõuẽtionalis, eos nõ cõnectit libellus ſup
plicatorius. adde quod no. Inn. extra de iud. c. q2. v. ¶ In tex regioni
bus, id eſt finibus, vel certis demonſtrationibus. vt. ff. ſi. regũ. l. eos. In
tex. non põt, ſupple hoc fiendũ eſt qđ ſequiꝛ, vel ex pluribus. ⁊c. In tex.
compenſatione. vt. ff. fami. erciſ. l. meuius. §. arbiter. vbi ponitur for

ma iſtius ſententie, ⁊ ſimilium. In text. maxi
me. abundat: quia vbi ſufficeret: non audire
tur volens ad alios tranſferre: vt. s. eodem. l.
prima. §. hoc videlicet. ¶ Nam cum res ſit li
tigioſa, non admitteretur extraneus emptor p
pter vitium litigioſi: ſed propter neceſſitatem in
3 opie admittitur, qñ a ſocio adhibetur. nam † ipſa
neceſſitas probabile facit ꝙ al's eſſet improbabi
le: vt. ff. de manumiſ. teſta. l. qui potuerũt. ⁊. ff. de
fideicõ. liberta. l. cuꝫ fidei. ⁊ ita intelligũt Mar.
4 ſil. ⁊. Cy. ¶ † In tex. vilius. no. tex. q2 ille qui vo a
d lebat [d] vincere offerendo, non offerabat pretium
cõdignũ: ⁊ ideo aliter poteſt ſe iuuare qualiter
cunqꝫ. etiam per extraneũ offerentem, ſed ſi con
ſors offeret pretium equũ ⁊ iuſtum: innuit hec b
litere quod non admitteretur animoſus ⁊ extra
neus licitator: argumen. ff. ad legem falcidiam.
l. pretia rerum. circa princip. quod verum credo.
iſtud ergo aduerbium vilius, ponitur compa
ratiue ad pretium rei, non ad animoſitatem lici
5 tantis. ⁊ iſte tex. alibi non reperitur. ¶ † Quero
qualiter formatur libellus in actione commu
ni diuidundo. Reſpondeo. libellus habet par
tem primam, que narrat ſecundam. in qua con c
cludit prima pars debet continere communio
nem et intereſſe quod diuidatur. ſecunda pars
debet concludere quod ſiat diuiſio per termi
nos ⁊ ſigna. vel per rerum ſingulariuꝫ hincinde
adiudicationem, vel per licitationem. ⁊ non eſt li
bellus alternatiuus, ſed iuris ordinem cõtinẽs:
non tamen eſt ille ordo ſic de neceſſitate, quod
iudex non poſſit eligere quem viam vult. prout
ſibi videtur: q2 modus diuiſioni eius officio ⁊ ar d
bitrio relinquiꝛ: vnde licet diuideret iniuſte: va
let tñ diuiſio, ſed ſi quis grauatur, appellet. ff. fa
mi. her. l. quedam mulier. dum dico ꝙ agens de
bet narrare quod expedit ſibi in cõione non mo
rari. adde quod iſtud narratur ad maiorem iuſti
ficationem petitionis, non ad eius ſubſtantiam:
quia etiam ſi non intereſt noſtra, poſſumus pete
re rem diuidi: ſicut iura realia poſſumus proſe e
6 qui arg. ff. de ſerui. l. penul. ¶ † Sed hic quero,
nũquid extraneus licitator ſuo arbitrio compa
rens, non ſubmiſſus ab altero litigantium, de
beat admitti ad licitandum, ⁊ ad plus offeren
dum. Determinat hic Guil. de cug. quod non:
quia non licet extraneo compellere alterum ad
hanc venditionem, que ex licitatione conſurgit.
nã iſte extraneus non habet ius in proceſſu cau
ſe: vnde natura iudi. cꝫ non infert in eod. argu
men. ad hoc. ff. de teſtamen. tute. l. nemo. ⁊. ff. de
iure doti. l. cum in fundo. §. ſed ſi fundum ſecun
dum Guil. quod verum credo. ſi offert nomine
proprio, ſed ſi nomine alterius conſortis, bene
admittitur ad offerendum, ſi ille habeat ratum.
al's non, vt. ff. de ſolutio. l. qui decem. ⁊ quod no. f
j. de ſolu. l. obſignatione. ius autem offerẽdi iſte
conſors non poſſit alteri extraneo cedere: quia
eſt res litigioſa: et iſtud ius offerendi eſt anne
xum rei: niſi propter neceſſitatem inopie, ⁊ dolo
ſitatem aduerſarij nimis equo pretio offeren
7 tis. ¶ † Secũdo [e] quero de alia queſtione. Cõ
ſuetudo eſt in ciuitate Florentie, quod ſi vnus
conſortum vendit domum extra conſortariam.
quod alteri conſorti ſtatim acquiritur ius redi
mendi intra annum: vt extra de reſtitutione in
integrum. capitu. conſtitutus. modo queritur
virum. alteri poterit iſtud ius cedere: determi
nat hic Petr. quod non: quia in ceſſionario ceſ
ſat rõ ſtatuti: quia ratio ſtatuti eſt ne res exeat
de genere, ſed nunc exiret de genere: vt. ff. de le
gatis ſecundo. l. cum pater. §. libertis. quod ve
rum credo: quia ratione perſone coherens facit
conſuetudinem perſonalem. ¶ † Sicut dici
mus in ſimili, quod quandoqꝫ quis poteſt vindi
care ſe per manum propriam: non tamen per ali
f um[f], quando ratio permiſſiua perſone coherens
vt no. in. l. cũ fundum. de vi ⁊ vi armata. ita dico
hic. eſt ⁊ alia ratio: q2 qui extero cedit, ⁊ ſimiliter
facit cõtra ſtatutũ: ⁊ ideo non prodeſt ſibi ſtatu

a ¶ Hypotecaria. adde Bal. in. l. i. in ij, q. j. ſi qd in frau. patr.

b ¶ Albertus. Adde qđ no. Bar. i. l. j. in ver. qro vtruꝫ iſta excuſſio. j. đ re uo. his que ĩ frau. credit. alie ſunt. ⁊ Pau. đ ca. in. l. ſi. j. ſi cer. pe. ⁊ in. l. de ceꝫ. ff. de ver. obli.

c ¶ Quot ſunt. Et adde bal. poſt Cy. in. l. eo qđ. j. ſi cert. pet. ⁊ iſtum tex. in materia alle. ſpe. in tit. đ lib. obla. §. ſi. ver. ſed pone. dixi poſt. Bar. in. l. edita. s. de eden.

d ¶ Volebat. adde Bar. i. l. ij. ĩ vlt. q. j. de reſcin. vẽ. vbi tenet contrariũ. ⁊ vide no. per Ang. ⁊ Imo. in. l. qui rome. §. cohẽdes. ff. de verb. oblig.

e ¶ Scđo. vide Lu. roma. in. l. j. §. vſu fructuarius. in antiqs recolectis. ff. de ope. no. nũ. vbi videꝛ tenere Inũ. de quo etiam vide infra per Pau. de ca. vbi etiã de iure cõpetẽti rõne vici nicatis. ⁊ vid paul. de ca, in. l. apud antiquos. in fin. j. de fur. vbi format qõnem quotidianaꝫ.

f ¶ Per alium. adde Bal. in. l. accuſationis. c. qđ me. cauſa.

☞ Facit ad hoc qõ no. iſte in. c. j. §. ſi vero. de pa. iur. ſir. in feu. Lud. ro. in. l. ſi qs. §. graui. ſi marit⁹. ad ſyll. qđ ſtante ſtatuto qđ maritus poſſit impune vxorem in adulterio deprehẽſaꝫ occidere nõ tñ põt ei⁹ occiſioneꝫ alteri mãdare. ita poſui in addit. ad panor. in. c. ſi qſꝙ. nu. iꝗ. in. x. impune occidere. vbi tãgo qõnẽ: an hodie tale agi poſſet, extra đ cohabit. cle. ⁊ mul. Celſus.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tum:vt.d.§.libertis. quod eſt no.

1 ☞ Equalitas eſt ſeruanda per omnia in diui-
ſione.
2 Diuiſio hereditatis an probatur per poſſeſſionē
longi temporis:videlicet:qꝛ fratres lōgo tempo
re ſeorſum habitauerūt,ſe tenentes pro indiuiſo.
3 Titulus an preſumatur ex tempore, exemplum
ponit.
4 Communio obligat ad diuidendum.⁊ nu.5.
6 Allegans ſe leſum,debet leſionem probare.

¶ Lex quarta.

a Si maior. ¶ Diuiſio facta[a] inter fratres debet
haberi rata,niſi beneficio reſtitutionis
reſcindatur,ſed non diuiſa debent diui
di:⁊ in hoc iudicio habetur ratio culpe ⁊ fructu-
um.h.d. Bart.habet tres partes. Prima loqui
tur de diuiſione non reſcindenda. Secunda de
imperfecta diuiſione perficienda. Tertia quid
1 veniat in iudicio diuiſorio. ¶ † In text.equali-
b tas.no.equalitatem[b] in diuiſione ſeruandam per
omnia,licet fratres ſint ſexu vel etate diſpares:
vnde licet conſuetudo (vt refert Auguſtinus de
ciuitate Dei) ſit quod maior faciat portiones,
⁊ minor optet:tamen de iure nulla debet eſſe in-
ter eos prelatio diuidendi, vel optandi, ſed in
omnib⁹ debet equalitas ſeruari:vt hic.⁊ ſic de-
bet optio breuium vel ſortis felicitate contige-
re,non prorogatiua perſone:tex.eſt in.l.ij.§.j.quan-
do ⁊ quibus quarta pars debetur.lib.x.facit ex-
2 tra de parochijs.cap.j. ¶ † Iuxta hanc.l.querit
glo.duas no.q. Et prima eſt iſta. Fratres diuiſe-
rūt inter ſe bona ſecrete in camera inter ſeipſos,
⁊ poſſederunt pro diuiſo poſtea.x.vel.xx. annis.
de hoc nullum fuit confectum inſtrumentum:et
nulli ſunt teſtes.mortuis iſtis fratribus.inter fi-
lios eorum oritur materia queſtionis: quia qui-
dam ex eis aſſerunt bona indiuiſa:et petunt diui
di,ſed ex aduerſo allegatur diuiſio:⁊ ad probatio
nem diuiſionis producitur poſſeſſio longi tempo
ris facta inter fratres pro diuiſo queritur vtrum
c probata tali poſſeſſione[c] pro diuiſo,⁊ pro diſtin-
cto per longum tempus, intelligatur probata
diuiſio.gloſ.no.determinat hic quod ſic:quia ex
quo quilibet per ſe ſubijt onera tanꝙ proprie por
tionis:⁊ quilibet per ſe ſeorſum fructus percipit
per.x.annos inter preſentes,vel.xx. inter abſen-
tes: preſumitur diuiſio preceſſiſſe, argumēto. ff.
pro ſocio.l.itaqꝫ.⁊ idem tenet Odofre.⁊ Barto.
Ultramontani dicunt contrarium:quia ex pre-
ſtatione preſumitur titulus:vt.ff.de vſuris.lege
cum de in rem verſo. Sed ex patientia:quia ego
patior te poſſidere,⁊ tu pateris me poſſidere,non
preſumitur titulus:vt in ſeq. queſtione patebit
ſecundum Ultramontanos,quos ſequitur Cy.
d ego diſtinguo[d],quod aut inter ipſas poſſeſſiones
eſt proportio que poteſt adaptari ad equalita-
tem diuiſionis, ⁊ preſumitur diuiſio preceſſiſſe:
quia de paruo vel nullo preiudicio agitur. Aut
inter iſtas poſſeſſiones non eſt proportio, nec de
bita congruitas:tunc non preſumitur diuiſio pre
ceſſiſſe:quia non preſumitur alter ius proprium
iactaſſe:vt.ff.de probationibus. lege cum de in-
3 debito. ¶ † Secunda queſtio hec eſt.ego poſ-
ſedi rem per.xx.annos te ſciente ⁊ patiente. Ego
dico me preſcripſiſſe titulo emptionis: nunquid
ex tempore preſumatur titulus: dicunt omnes
quod non:vt.ſ.de rei vendic.l.nullo. Sed quare
aliud in queſtione precedente? dicit Odofred.
quia ibi allego factum aduerſarij, quod preſu-
mitur propter eius patientiam,ſed hic allego fa
ctum meum,ſcilicet quod emi a quodam tertio,
quod non preſumitur ſm Odofre.que ratio ni-
hil valet:quia ſm hoc dicerem me emiſſe ab ad-
uerſario,preſumeretur emptio:quod falſum eſt:vt
dicta.l.nullo.⁊.l.ſi duo patroni.§.penul.ff.de iu-
4 reiurand. ¶ † Unde eſt alia ratio:quia commu-
nio obligat ad diuidendum:ideo non mirum ſi preſumitur diuiſio, ſi re-
lique circunſtantie patiantur.argu.ſ.de peti. here.l.ſi filius.ſed hic nul
la precedit cauſa ex qua poſſit formari preſumptio alicuius tituli: vnde
qꝛ preſumptiones debent naſci ex cauſis,vel ex cōiecturis:⁊ hic nulla eſt
coniectura,nec cauſa,nec eam poſſumus preſumere. Adde quod notat
Cy.in.l.j.ſ.de contrahen.⁊ commit.ſtip. Addit Bart.aliam rationem:
quia hic tractatur de magno preiudicio.ſed in queſtione precedenti de
paruo.nam hoc dicimus in ſeruitutibus que preſcribuntur ſine titulo:
quia de modico preiudicio tractatur:vt.l.ſi quis diuturno.ſi ſerui.vend.
5 ſecundum Bart. ¶ † Ex hac ratione infero id quod ſupra dixi. qd tunc
in queſtione precedenti preſumitur diuiſio,quando eſt inter poſſeſſiones
vel res,vel portiones proportio,⁊ non aliter. Non obſt.l.itaqꝫ.ff. pro ſoc.
que ex vnico actu preſumit diuiſionem:quia ibi loquitur in ſocietate, que
non diſtrahitur:ſed rei communio ⁊ dominium non perditur ſolo ani-
mo,niſi interueniente contractu,traditione domini ſubnixo:vt.ff.de pa-
ctis.l.diuiſionis placitum.⁊ ſic non obſt. Iac.but.dicit hic vnum verbū
quod non eſt recitatione dignum:videlicet ꝙ requiruntur duo decen-
nia:vnum eſt ad preſumptionem tituli:aliud ad preſcri.ex titulo preſum
pto,quod ridiculum eſt:qꝛ ſi preſumeretur titulus a condomino:ibi non
eſt poſſibilis,nec neceſſaria preſcriptio poſſidenti:cum ſtatim queſiuerit
dominium:vt.ff.de rei ven.l.quedam mulier.⁊.ſ.de acquiren.poſſeſ.l.ij.
6 Bald. ¶ † Ultimo in.l.iſta habes in text.quod quicunque vult infrin-
gere contractum,vel aliquem actum a ſe celebratum,preſumitur maior,
⁊ non leſus niſi contrarium probet,concor.ff.de iureiur.l. nam ⁊ poſtea.
§.ſi minor.cum ſi.quicunque ergo vult elidere aliquem actum ex etate,
debet probare inhabilitatem etatis.

1 ☞ Nemo cogitur ſtare in communione.fallit vt hic.
2 Iudex ſi adiudicat vni fundum,alteri vſumfructum:videtur adiudicare
vni nudam proprietatem,alteri vſumfructum formalem.

¶ Lex quinta.

1 In communione. Nemo † cogitur in cō-
munione manere.h.d.
¶ Nota regulam que fallit in quibuſdam perſonis,que non
poſſunt ad diuiſionem prouocare:poſſunt tamen prouocari,
⁊ iſte ſūt tres perſone:minor,maritus in dote,⁊ eccleſia.dicit ita hic glo.
no.ſed quod dicit de minore,intelligit niſi cauſa cognita Iudex permit-
tat ei prouocare ad diuiſionem,puta propter rixoſum ſocium. argum.ff.
pro ſoc.l. Idemqꝫ. Item quod dicit in dote,fallit,niſi melior fiat condi-
tio dotis:vt.ff.de iure dot.l.fina. Item quod dicit in eccleſie, intellige,ſi
litigat cum priuato.ſed ſi vna eccleſia haberet rem cōmunem cum alia ec-
cleſia,poteſt prouocare,⁊ prouocari:ne immortalis ſit communio. argu-
men.eius quod not.ff.de tute.⁊ ra.diſtra.l.niſi finita. §.pen.alias ſi.⁊ ex
tra de proba.c.ex literis.⁊ ibi per Innocē.dixi.ſ.de ſacroſan.eccle.l.Iu-
bemus nulli.hec vera quo ad diuiſionem dominij,ſed quo ad diuiſionem
fructuum poteſt bene peti diuiſio.argu.ff.fami.herciſ.l. Lucius titius.
illa.l.hoc non dicit:quia non loquitur in diuiſione iudiciali,ſed in volun
taria diuiſione,nec reperitur aliqua lex que dicat ꝙ fiat diuiſio per iudi-
cem in ſola fructuum perceptione,niſi inter vſufructuarios:vt.ff.eod.l.
2 communi diuidi.§.inter fructuarios. ¶ † Unum not.in iſta materia,ꝙ
ſi Iudex vni adiudicat fundum,alteri vſumfructum:videtur adiudicare
vni nudam proprietatem,alteri vſumfructum formalem totum. Non ob
ſtat.l.ſi alij.de vſufru.leg.qꝛ aliud in legato:aliud in ſententia. nam ver
ba ſententie debent intelligi ſecundum naturam iudicij: etiam ſi per hoc
trahantur ad minus proprium intellectum:vt leg.⁊ not.ff.famil.ercil.l.
⁊ puto.§.j.quam glo.tibi ſepe alleg.⁊ eſt bene not. Bal.

¶ Communia vtriuſqꝫ iudicij. Rubrica.

1 ☞ Diuiſio habet inſtar emptionis. Et vnde procedat iſta ſimilitudo,
numero.2.
3 Dominium an tranſeat per diuiſionem factam a iudice ſi tradēs ſit do-
minus.
4 Dominiū an transferatur per ſententiam.nu.5.6.ad idē iſta tendunt.7.

¶ Lex prima.

Diuiſionem. ¶ Diuiſio habet inſtar ſeu ſi-
militudinem emptionis.h.d.
1 ¶ † Quero vnde procedat iſta ſimilitudo. Reſpondet
gloſſa: quia diuiſio eſt ſimilis permutationi. permuta-
tio eſt ſimilis emptioni. primum probatur de leg.ij.l.cū
pater.§.hereditatē. Secūdū probat.j.de rer. permu.l.j.
⁊.ff.de cōtrahē.emp.l.j.⁊.ff.qui.ex cau.in poſ.ea.l.ſi.⁊ eſt iſta melior lex q̄
reperit. In eo qd gl.dicit ꝙ diuiſio eſt ſimilis permutationi:meli⁹ dice-
ret ſi dixiſſet ꝙ eſſet ſpēs permutationis,qn̄ proceditur diuidēdo, nō li-
e citādo[e]:vt.l.ad officiū.ſ.tit.j. ¶ † Scd̄o querit gl.in quo ſit iſta ſimili-
2 tudo. Solue vt in gl. Et adde qd idcirco querimus de ſimilitudine:quia
vnuſquiſqꝫ contractus iudicat ſecundū contractū cui aſſimilatur:vt.ff. de
3 poſ.l.j.§.ſi quis ſeruū. ¶ † Tertio queritur,nūquid ex diuiſione facta p
iudicē trāſeat dn̄iū,ſi tradēs erat dn̄s:vel vſucapiēdi conditio,ſi tradens
nō erat dn̄s.⁊ vr̄ qd ſic:qꝛ obtinet vicē emptionis:vt hic. Itē qꝛ factum
iudicis reputat factū partis:vt.j.de euic.l.ſi ob cām.⁊ iſtud eſt verū ſine

dubio

a ¶ Diuiſio facta ⁊c.vide que dixi in repe.rub:i.de reb.eccl,nō alie.⁊ nunc pendet.q.⁊ cōſulo ſ Bal.eſt tñ qd inter patruū ⁊ nepo. tem:⁊ rñde ad hūc tex.qd loquit inter fratres,ſꝫ nō procedit inter patruum ⁊ nepotes in.q. in. qua conſulo. Andre.Barb.

b ¶ Equalitatem. vide per Bar.in.l.j.ſ.de his qui ſe defe.li.x.⁊ in.l.ij.ſ.qñ ⁊ qui.quarta pars de be.eo.li.⁊ bar.i l.iubemus.in prin. ſ.de ſac.ſan.eccle. ſed qd maior teneatur facere partē minori,tene Hoſtiē. Pet.de ancha. et Ant.de but.in.c.j. per illū tex.de paro.⁊ ibi dr ꝙ maior dicit ille qui p maiori tpe bona ſua gubernauit. ⁊ habetur per ipm in.l. ſuus quoqꝫ.in prin. ff.de here. inſt.ff.p Flo.in.l.arbitrium. ff.fami.her. ⁊ Lu. ro. in conſilio ſuo cccclxxj.qd declarat ad quem pertineat facere ptes. ⁊ cuius ſit electio.

c ¶ Poſſeſſiōe. ad de Bal.i.l.j.ſ.qui admit.

d ¶ Diſtinguo.iſta fuit op.Ray.hic. pro qua facit quod dixit Barto.in ſua diſput.incipi.quedam mulier ⁊c. ⁊ in l.cū de in rem verſo.poſt medium.ff. de vſuris.⁊ i.l.qui in aliena.in pri.ff. de acqui.here.vbi videt itelligere qd hic tractat de modico preiudicio.vñ ꝯtra bal. tenet hic Sali.⁊ videt tenere in effectu Ant. de but.in.c.peruenit.in repe.char.in ver.venio ad ſecundum principaliter. de cenſib.

e ¶ Non licitando. Aduerte tñ:quia diuiſiōem permutationi eſſe ſimilem Bar.in.l.diuiſiōis ff.ſ pac.tenet.nec hoc ſi bene expendas,negat Bal.ꝙ additū ne te fallat male eſt intellectū a Bald.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN